

HADELAND

MØTEINNKALLING

Regionrådet

Overordnet tema for dette møtet er bærekraft

Dato: 09.05.2014 kl. 9:00-15
Sted: Jevnakers samfunnshus

Eventuelt forfall meldes til Vibeke Buraas Dyrnes tlf. 934 47 376 eller via e-post til vibeke.buraas.dyrnes@gran.kommune.no. **Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.**

NB!

Saksdokumenter sendes også til første vararepresentant. Disse møter bare etter særskilt innkalling. Øvrige vararepresentanter og fylkestingsrepresentanter fra Hadeland får sakliste til orientering.

SAKSLISTE

8/14	Regional plan for Hadeland Forslag til høringsdokument
9/14	Innlandsfiske Randsfjorden, søknad om midler 2014
10/14	Lokal transport på Hadeland. Reduksjon av klimagassutslipp fra privatbilbruk. - Bruk av partnerskapsmidler 2014.
11/14	Klimapådriver Hadeland 2012-2015. Tildeling av partnerskapsmidler 2014
12/14	Orienteringssaker 9.mai 2014

Vibeke Buraas Dyrnes, 2. mai 2014

8/14 Regional plan for Hadeland - Forslag til høringsdokument

Arkivsak-dok. 11/00383-15
Arkivkode. 130
Saksbehandler Edvin Straume

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	09.05.2014	8/14

Innstilling:

Vedlagt forslag til Regional plan for Hadeland 2014 – 2021 oversendes Oppland fylkeskommune som planmyndighet.

Dersom det utarbeides felles retningslinjer for arealbruk må disse legges fram og behandles av ordfører-/rådmannsmøte i juni.

Det samme gjelder for andre vesentlige justeringer av planforslaget.

Under disse forutsetninger anbefales forslag til Regional plan for Hadeland sendt på høring.

Saksdokumenter

Regional plan for Hadeland 2014 – 2012 – Utkast mai 2014
Regional plan for Hadeland - Planprogram
Areal- og transportanalyse for Hadeland, Civitas, jan 2012
Hadelandsregionens fortrinn, Vidar Vanberg, NIBR, des. 2011
Fylkesdelplan for Hadeland 2004 – 2015
Regional planstrategi for Oppland 2012 – 2016
Samordnet areal- og transportstrategi for Osloregionen
Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging
Plan- og bygningsloven

Vedlagt

Ja
Ja
Ja
Ja
Nei
Nei
Nei
Nei
Nei

Saksopplysninger:

Vedlagt ligger forslag til Regional plan for Hadeland.

Arbeidet tok til allerede høsten 2010, planprogrammet ble vedtatt av fylkesutvalget i januar 2012 og planarbeidet var forutsatt ferdig vinteren 2013.

Pga. sykdom og manglende kapasitet ved regionkontoret har det dessverre ikke vært mulig å legge fram noe forslag før nå.

Flere mindre justeringer og tilpassinger må også gjøres før planforslaget sendes på høring til kommunene og andre berørte parter. Bl.a. gjenstår språkvask og redigering m/illustrasjoner og bilder fra regionen.

Nærmere opplysninger om nødvendige justeringer kommer fram under den korte omtalen av hvert kapittel.

Videre framdrift.

Forlag til plan legges nå fram for regionrådet, som er styringsgruppe for arbeidet. Forslag til vedtak anbefaler at styringsgruppa vedtar å oversende forslaget til Oppland fylkeskommune som er planmyndighet.

Forslaget kan da behandles av Fylkesutvalget i juni. Deretter legges forslaget ut på høring med en høringsfrist på 6 uker.

Vurdering av de innkomne høringsuttalelsene og anbefaling av endelig planforslag vil kunne gjøres av regionrådet i møte 31. okt., før forslaget oversendes fylkeskommunen til endelig behandling i fylkestinget i desember.

Det framlagte forslaget.

Regionrådet er holdt løpende orientert om planarbeidet. Gjennom drøftinger og arbeidsøkter på mange av regionrådets møter de to siste årene har regionrådet blitt involvert og gitt styringssignaler til arbeidet.

Under gis en kort oversikt over kapitlene i planen, med opplysninger om de vesentligste justeringene som er gjort siden forrige framlegging presentasjon.

Kapitler som er drøftet grundig tidligere gis ingen ny presentasjon.

Det minnes også om at det er utarbeidet to delrapporter knyttet til planarbeidet:

- Areal- og transportanalyse for Hadeland.
Utarbeidet av Civitas AS i 2012.
Rapporten er et viktig utgangspunkt for kapitlene: 5. Bo-perspektiv, 6. Tettstedsutvikling, 7. Kommunikasjon og transport og 8. Arealbruk.
- Hadelandregionens fortrinn.
Utarbeidet av Vidar Vanberg, NIBR i 2011.
Rapporten er lagt til grunn for kapittel 4. Våre fortrinn.

Kap. 1. Bakgrunn og mål

Er ikke presentert tidligere.

Gir enkle statusopplysninger om regionen. Redegjør for tidligere planer og hvorfor det er behov for å utarbeide en ny plan.

Avklarer status som innebærer at den skal legges «til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen». (Plan- og bygningsloven § 8-2).

Påpeker sammenhengen med regional planstrategi.

Redegjør for hvordan arbeidet er organisert og gjennomført.

Og presenterer målet som er definert i planprogrammet:

- ***Planen skal legge til rette for felles ønsket utvikling på Hadeland. Den skal bidra til at regionen blir et sted hvor det er godt å vokse opp, bo og drive næringsvirksomhet.***

Kap. 2. En del av Osloregionen – i Oppland

Er ikke tidligere presentert for regionrådet, men et utkast er lagt fram og drøftet med arbeidsutvalget (ordførerne).

Kapitlet redegjør for regionens sentrale plassering og grenseproblematikk knyttet til naboskap Buskerud, Oslo og Akershus.

Videre om samarbeidet i Osloregionen, at «Hadeland – nært og naturlig» både er et slagord og regionens prosjekt for å synliggjøre og markedsføre Hadeland som en attraktiv, grønn og bærekraftig region, og sammenhengen mellom dette og fylkeskommunens omdømmeprojekt Oppland+.

Kap. 3. Gjennomgående tema – utgangspunkt for videre planlegging

Dette kapitlet er heller ikke tidligere presentert.

I planprogrammet er det slått fast at følgende skal være gjennomgående tema for planarbeidet.

- Barn og unge
- Klima, miljø og energi

- Universell utforming
- Folkehelse

Planarbeidet har avdekket store utfordringer knyttet til å vurdere hvert kapittel og tiltak i forhold til disse gjennomgående temaene. Dersom dette skulle gjøres verbalt ville det blitt svært omfattende og plasskrevende. Presisjonsnivå ville også blitt utfordrende.

En har derfor valgt en løsning hvor de gjennomgående temaene presenteres tidlig i planene og legges til grunn for de påfølgende kapitlene og tiltakene som følger av planen.

Kapitlene er for en stor del utformet etter innspill fra andre. Klimapådriver Kristin Molstad har utarbeidet grunnlaget for avsnittet om klima, miljø og energi. Avsnittet om folkehelse er utarbeidet etter innspill fra folkehelsekoordinator Ane Bjørnsgaard, og Kristin Lo-Kjelstad, teamleder for plan og miljø i Oppland fylkeskommune, har utarbeidet grunnlaget for avsnittet om universell utforming.

Kap. 4. Våre fortrinn.

Dette kapitlet er også nytt.

Kapitlet bygger på medvirkningsprosess som ble gjennomført i samarbeid med NIBR i 2011 og konklusjoner presentert i delrapporten «Hadelandregionens fortrinn».

I delrapportene foreslås at følgende satsingsområder prioriteres:

- Randsfjordområdet
- Hadelands historie
- Tettstedsutvikling.

I planforslaget foreslås det at Randsfjordsområdet og Hadelands historie følges opp med egne prosjekter (se kap. 11. Handlingsprogram)

Tettstedsutvikling vil bli fulgt opp gjennom kapitlene: 5. Bo-perspektiv, 6. Tettstedsutvikling og 8. Arealbruk.

Kap. 5. Bo-perspektivet.

Dette kapitlet er presentert og drøftet i regionrådet flere ganger.

Det er ikke gjort endringer av betydning side forrige gjennomgang. Et nytt mål er innarbeidet:

- Bomiljø med nærhet til barnehage og skole.

Kap. 6. Tettstedsutvikling.

I kapitlet er det bare gjort mindre språklige endringer etter siste gjennomgang i regionrådet. Prinsippskissen for utvikling av regionale tettsteder, utviklingsområder og stoppesteder på Gjøvikbanen er ny.

Kap. 7. Kommunikasjon og transport.

Kapitlet er tidligere presentert og drøftet i regionrådet.

Kapitlet er nå noe omredigert og utvidet. Innspill regionrådet har gitt er innarbeidet.

I tillegg er kapitlet flyttet fram i planen, slik at det kommer foran kapitlet Arealbruk.

Kap. 8. Arealbruk.

I kapitlet er det bare foretatt språklige korrigeringer etter siste drøfting i regionrådet. I tillegg er det innarbeidet et kart som viser de overordnede landskapsstrukturene: Store sammenhengende skogområder – sammenhengende jordbruksområder og kulturlandskap – vann og vassdrag.

Felles retningslinjer for arealbruk på Hadeland.

Fylkesdelplan for Hadeland 2004 – 2015 har slike retningslinjer.

Planprogrammet åpner for at slike retningslinjer også innarbeides i den nye planen. Det er ikke tatt endelig stilling til dette, men mye taler for at slike retningslinjer vil være hensiktsmessige.

Retningslinjene vil i tilfelle bli utformet med utgangspunkt i nasjonale forventninger, regionale strategier og lovverk.

Behovet for slike retningslinjer vil bli drøftet i møte 6. mai. Konklusjonen fra dette møtet vil bli lagt fram for regionrådet.

Dersom felles retningslinjer for arealbruk skal innarbeides i planen vil disse bli utarbeidet sammen med representanter for kommune og lagt fram for ordførere og rådmenn på møte 6. juni.

Med en slik framdrift vil planforslaget kunne behandles av fylkesutvalget før sommerferien.

Kap. 9. Kompetanse.

Det er foretatt mindre justeringer i kapitlet med utgangspunkt i drøftingen regionrådet hadde i mars. Avsnittene om Videregående utdanning, Konkurransedyktig og robust videregående skole og Internasjonalisering, er bygd noe ut.

I tillegg gjenstår det noen vurderinger knyttet til kriteriene for frafall i videregående skole og arbeidsdeltakelse. (Er fullført opplæring etter 5 år og arbeidsledighet de riktige parameterne?)

Kap. 10. Næringsutvikling – arbeidsplasser.

Her er det bare foretatt mindre korrigeringer og justeringer etter gjennomgangen i mars. Det viktigste er at avsnittene: En integrert del av Osloregionen, Byrdefull pendling og Robust arbeidsmarked – arbeidsplassdekning, er flyttet lengre fram i kapitlet.

I tillegg er avsnittet om primærnæringen noe justert. Utgangspunktet er tilbakespill fra styringsgruppa i mars og drøfting med landbrukskontoret.

Figuren på s. 30 vil bli justert og oppdatert før planforslaget sendes på høring.

Det kan også bli aktuelt å utarbeide diagram som viser pendlingsstrømmer og utviklingen av disse.

Kap. 11. Handlingsprogram.

Alle regionale planer skal ha et handlingsprogram (Jf. Plan- og bygningsloven § 8-1)

De foreslåtte tiltakene er en naturlig oppfølging av beskrivelsen av fremtidsbildene i det enkelte kapittel i planen.

Det organet som er ført opp først under kolonnen samarbeidspartnere, er tiltenkt rollen som initiativtaker for prosjektet.

Kostnader og økonomiske rammer må vurderes nærmere. Arbeidet Oppland fylkeskommune har igangsatt for å evaluere partnerskapsavtalene med kommunene, kan også få konsekvenser for muligheten til å gjennomføre tiltakene.

Forord.

Planen vil få et forord. Dette vil ikke bli utarbeidet før etter høringsrunden.

Forordet vil bli undertegnet av fylkesordfører.

Det vil bli lagt opp til at ordførerne på Hadeland medundertegner.

Vurdering:

Det framlagte forslaget til Regional plan for Hadeland gir uttrykk for felles mål og forventninger på mange viktige områder for regionen. Det kan bli krevende å følge dette opp. Men klarer en det vil kommunene kunne ta imot større del av den befolkningsveksten som planlegges i Osloregionen, på en bærekraftig måte.

Det framlagte forslaget er et forsøk på å oppfylle planens mål om å legge til rette for felles ønsket utvikling på Hadeland og bidra til at regionen blir et sted hvor det er godt å vokse opp, bo og drive næringsvirksomhet.

Plandokumenter har blitt lengre enn det som var målsettingen. Men en har ikke klart å beskrive de forhold som har vært ønskelig å ta med på en mer komprimert måte.

Planforslaget er ikke fullstendig på alle punkt, men vurderes tilstrekkelig til å oversendes Oppland fylkeskommune som planmyndighet, med oppfordring om å innarbeide de siste justeringene før det sendes på høring.

Vedlegg til sak

Regional_plan_Hadel
and. mai. 2014.docx

Planprogram -
korrigert etter FU bef

Areal- og
transportanalyse for

Våre fortrinn -
hovedrapport NIBR jø

9/14 Innlandsfiske Randsfjorden, søknad om midler 2014

Arkivsak-dok. 13/01085-4
Arkivkode. ---
Saksbehandler Sigmund Hagen

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	09.05.2014	9/14

Innstilling:

Regionrådet for Hadeland bevilger 100 000 kr til tynningsfiske etter sik i Randsfjorden i 2014. Midlene tas fra partnerskapsavtale inngått med Oppland fylkeskommune – avsatte midler i Regional handlingsplan for Hadeland 2014.

Dersom det forventes bidrag fra Regionrådet for Hadeland i 2015, må regionrådet kontaktes om dette før 1. okt. inneværende år.

Saksdokumenter

Vedlagt

Innlandsfiske i Randsfjorden 2014 - 2016 – Prosjektbeskrivelse.	Ja
Budsjett og finansiering.	Ja
Sikundersøkelse Randsfjorden 2013.	Ja
Uttalelse fra Mattilsynet.	Ja

Saksopplysninger:

Utnyttelse av innlandsfiske er beskjedent i Norge i forhold til sammenlignbare land. I 2006 utarbeidet Landbruks- og matdepartementet en *Handlingsplan for Innlandsfiske* hvor målsettingen var å øke fangsten fra 200 til 600 tonn.

Med utgangspunkt i denne handlingsplanen ble Engeren i Hedmark og Randsfjorden i Oppland valgt ut som prøvesjøer for tynningsfiskeprosjekter og har mottatt statlige midler. De statlige midlene er blitt benyttet sammen med midler fra kommunene, fylkeskommunen og midler og egeninnsats fra grunneierforeningen. Tynningsfisket i Randsfjorden har vært rettet mot sikbestanden, som i tidligere tider var en betydelig matressurs.

Følgende oversikt er oversendt over resultatet av fiske:

Tabellen viser utviklingen gjennom de siste fire årene.

Gjennomsnitt	2010	2011	2012	2013
Lengde (cm)	28,5	28	27,5	30,3
Vekt (gram)	186	189	203	231
Kondisjonsfaktor	0,8	0,84	1	0,9
Antall gjeddemark	9	7	7	6
Antall fisk	125	101	275	247

Det er i perioden 2007 til 2013 tatt opp 135 tonn sik fra Randsfjorden. Tynningsfiske har så langt resultert i økt gjennomsnittsvekt og avtagende parasitteringsgrad.

Fra 2010 til 2013 viser siken fanget under tynningsfiske fortsatt generell positiv utvikling. Gjennomsnittsvekten og lengden har økt siste år og det kan virke som parasittintensiteten er fortsatt avtagende. Siken har til nå vært for liten til å kunne brukes i næringsutvikling. Om utviklingen fortsetter som nå, så vil den innen ett par år sannsynligvis ha fått en akseptabel størrelse, ca 250 g. Antall gjeddemark er også nedadgående og kan tyde på at siken ikke blir resmittet i like stor grad som tidligere. Vedvarende stor beskatning av bestanden vil være en nødvendighet for å opprettholde den oppadgående trenden for siken i Randsfjorden.

Fra Landbruks- og matdepartementet er det gitt beskjed om at Handlingsplanen for Innlandsfiske nå er avsluttet og at departementet derfor ikke lengre disponerer midler til formålet.

Randsfjorden Grunneierforening, som har hatt ansvaret for tynningsfisket, har et sterkt ønske om å fortsette prosjektet. Resultatet i prøveperioden oppfattes som gode og de har som mål å få tilbake sik med matkvalitet i Randsfjorden.

For å klare å videreføre prosjektet i 2014 er det sendt søknad om økonomisk støtte til kommune, Oppland fylkeskommune og regionrådene for Gjøvikregionen og Hadeland. For kommunene innebærer dette en videreføring av tidligere tilskudd. Regionrådene er søkt om et bidrag på 100 000 kr. Utgiftene til tynningsfisket i 2014 er beregnet til 760 000 kr. Forslag til budsjett og finansiering vises i vedlegg fra Randsfjorden grunneierforening.

Det ligger ved prosjektbeskrivelse og forslag til finansiering for perioden 2014-2016.

Vurdering:

Potensialet for utvikling av lønnsomt næringsfiske og ytterligere turistfiske i Randsfjorden er åpenbart til stede. Det er forekomster av stor gjedde, ørret og røye (alle blir over 10 kg) i Randsfjorden. Dette er attraktive fiskeobjekter. Reiselivsnæringen rundt Randsfjorden registrerer økt etterspørsel både fra det innenlandske og det utenlandske markedet.

En vital sikstamme med god matkvalitet vil sammen med abbor og gjedde kunne være grunnlag for lønnsomt næringsfiske i Randsfjorden. Beregninger viser at sikbestanden i Randsfjorden vil kunne tåle et årlig uttak på over 50 tonn. Randsfjorden har i dag en sikstamme som er for stor i forhold til næringstilgangen. Dette resulterer i sik av dårlig kvalitet (parasitter). Å fortsette tynningsfiske av sik er derfor nødvendig.

Når det gjelder fiske som næring/tilleggsnæring, ligger mange forhold til rette for at dette skal bli en realitet, når tynningsfisket nå ser ut til å gi resultater i form av mindre gjeddemark og bedret kondisjon og størrelse på siken. Mesteparten av fisken som til nå er tatt opp har vært av så dårlig kvalitet at den har vært nyttet til dyrefor. Til tross for dette er det allerede i dag etterspørsel etter fisk fra Randsfjorden fra flere aktører som satser på lokal mat. I tillegg leveres råvarer og videreforedlet fisk til grossister og restauranter i Oslo, Oslos nærområder og til Ringerike.

I arbeidet med Regional plan for Hadeland er Randsfjorden framhevet som ett av tre fortrinn det bør videreutvikles prosjekter rundt. Å få kvaliteten på siken i fjorden opp slik at den kan nyttes som matfisk, vil være et tiltak i tråd med dette.

I Regional plan for Hadeland 2014 er det avsatt 100 000 kr til Innlandsfiske i Randsfjorden. Det innstilles derfor på at regionrådet bevilger 100 000 kr til å videreføre prøveprosjektet og at bevilgningen tas fra avsatte midler fra partnerskapsavtale inngått med Oppland fylkeskommune.

Dersom det forventes bidrag fra Regionrådet for Hadeland i 2015, må regionrådet kontaktes om dette før 1. okt. inneværende år.

Vedlegg til sak

Tynningsfiske,
oversikt.pdf

Unders av sik Monica
feb14.pdf

Utt fra Mattilsynet
140114.pdf

Prosjektbeskrivelse
tynningsfiske 2014-21

12-Resultat og
balanse pr 31 12 13.1

Mattilsynet tilleggsut
170214.doc

10/14 Lokal transport på Hadeland. Reduksjon av klimagassutslipp fra privatbilbruk. - Bruk av partnerskapsmidler 2014.

Arkivsak-dok. 11/02456-13

Arkivkode. ---

Saksbehandler Elisabeth Raastad Kjørven

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	09.05.2014	10/14

Innstilling:

I tråd med forutsetningene innarbeidet i Partnerskapsavtale mellom Oppland fylkeskommune og de samarbeidende kommuner på Hadeland bevilges 200 000 kr til prosjektet «Lokal transport på Hadeland. Reduksjon av klimagassutslipp fra privatbilbruk.»

Saksdokumenter

- Prosjektplan «Lokal transport på Hadeland. Reduksjon av klimagassutslipp fra privatbilbruk» revidert februar 2013
- Regionrådsak 4/13, 49/11 og 32/10

Vedlagt

Ja

Nei

Saksopplysninger:

Prosjektet "Lokal transport på Hadeland. Reduksjon av klimagassutslipp fra privatbilbruk" ble igangsatt av tidligere klimapådriver Live Ytrehus, og er siden 2011 videreført med prosjektleder Elisabeth R. Kjørven. Prosjektets navn forenkles oftest til "Lokal transport på Hadeland».

Prosjektbeskrivelsen er tidligere revidert og behandlet i Regionrådet i november 2011 og i februar 2013. Regionrådet er også orientert om resultater fra reisevaneundersøkelse 2 i oktober 2012.

Prosjektet er finansiert med 200 000 i skjønnsmidler fra Fylkesmannen i 2010, og partnerskapsmidler i 2010, 2011 og 2013 (100 000 i 2010, 200 000 i 2011 og 250 000 i 2013). Midlene som foreslås bevilget i dag, vil sammen med restmidler fra foregående år, finansiere driften av prosjektet frem til dette avsluttes med siste reisevaneundersøkelse i juni 2014.

Organisering

Regionrådet for Hadeland er prosjekteier, prosjektansvarlig er Sigmund Hagen og prosjektleder er Elisabeth R. Kjørven. Rådmennene er styringsgruppe for prosjektet, og en deltager fra hver av bedriftene/enhetene i undersøkelsen deltar i arbeidsgruppa.

Utfordringer og mål for prosjektet:

I vedlagte prosjektbeskrivelse vises det til følgende utfordringer for Hadelandsregionen:

- Klimagassutslipp fra vegtrafikk er stor og stadig voksende.
- Gjennomgangstrafikken er det vanskelig å gjøre noe med, en bør derfor konsentrere seg om lokaltrafikken.
- Den største veksten i biltrafikken skapes lokalt.
- Det må til en holdningsendring knyttet til bruk av privatbil over kortere distanser. (Til skole, arbeid og fritidsaktiviteter).
- Det lages ikke lokale statistikker som kan brukes til å måle effekten av tiltak.
- Skal en kunne arbeide med dette må lokal bilbruk kunne dokumenteres og klimaeffekt synliggjøres.

Mål for prosjektet:

Hovedmål: Å redusere klimagassutslippene fra privatbilbruk ved utvalgte skoler og arbeidsplasser og dokumentere dette.

Delmål

- Vise nivået av klimagassutslipp fra privatbilbruk ved utvalgte skoler og arbeidsplasser
- Gjennomføre tiltak for å redusere bruken av privatbil til utvalgte skoler og arbeidsplasser og registrere effekten av dette
- Dokumentere kjørelengder og valg av transportmiddel til arbeid og skole
- Identifisere lokale drivere og barrierer i valg av transportmiddel
- Gjennomføre tiltak som stimulerer til økt aktivtransport og gir helsegevinst

Effekt mål:

- Reduserte klimagassutslipp
- Reduksjon i bruk av privatbil til jobb
- Redusert skolebarnkjøring
- Økt bruk av aktivtransport (sykle/gå)
- Bedret trafikksikkerhet i områdene rundt skolene
- Økt bruk av kollektive transportmidler eller samkjøring
- Økt andel elbil/hybridbil/lavutslippsbil (hovedansvar klimapådriver)

Fremdrift og tiltak:

Ved prosjektets oppstart ble det valgt å gjennomføre en reisevaneundersøkelse i tre deler for å dokumentere kjørelengder til jobb og skole.

Første reisevaneundersøkelse omfattet Moen skole (Gran kommune), Aditro i (Gran kommune), Andritz Hydro (Jevnaker kommune) og kommuneadministrasjonene i Lunner og Jevnaker.

I løpet av 2011 ble det foretatt både en økning og justering av antall deltagere til reisevaneundersøkelse 2 og 3. Utvalget er nå Moen skole, Harestua skole og Bergerbakken skole, Aditro og kommuneadministrasjonene i Lunner og Jevnaker.

Første reisevaneundersøkelse:

Undersøkelsen ble gjennomført i juni 2010 og viste blant annet at 57 % av elevene ved Moen skole ble kjørt til skolen, og at 86 % av de kommunalt ansatte og 93 % av de privat ansatte

kjørte bil til jobb. Med dette som utgangspunkt ble det iverksatt en del tiltak. Blant disse kan nevnes:

- Informasjonsbrosjyre til alle foresatte ved skolen med fokus på fordelene ved å gå/sykle
- Ulike trafiksikkerhetstiltak og tiltak i skolen
- Kampanjer
- Samarbeid mellom skolene og involverte bedrifter/enheter

Andre reisevaneundersøkelse:

Undersøkelsen ble gjennomført i juni 2012 og viste blant annet at:

For skolene:

- 31 % av elevene på Moen ble kjørt til skolen. Dvs. en reduksjon på 26 % siden 2010.
- Reisemiddelvalget varierer mye med alder.
- Samlet for alle skoler blir 47 % av de yngste elevene kjørt, mens 17 % av de eldste blir kjørt
- Det er ulike utfordringer knyttet til skolene. For eksempel: lengde på skolevei, grad av trafiksikkerhet og ulike holdninger i foreldregruppene.
- Bilbruken i regionen øker (Dette gjelder all bilkjøring – ikke kjøring til skolene spesielt)

For de privat/kommunalt ansatte:

- 91 % kjørte til jobb
- ¾ har mer enn 4 km reisevei
- Blant de som har gode muligheter for å gå og sykle til jobben (under 4 km) er det svært få som faktisk velger det

Reduserte CO2 – utslipp ved Moen skole

Andre reisevaneundersøkelse viste en betydelig reduksjon i skolebarnkjøringen ved Moen skole, og beregninger utført av Vista Analyse viser at reduksjonen er på ca. 3 tonn. Dette utgjør om lag en tredjedel av en persons gjennomsnittlige CO2 – utslipp i Norge, som er nesten 9 tonn. På grunn av usikkerheten rundt utslippstallene er det viktig å merke seg at dette kun er et estimat og ikke nøyaktige beregninger på reduksjonene i utslipp.

Tredje reisevaneundersøkelse

Prosjektet legger opp til en tredje, og siste, reisevaneundersøkelse i mai/juni 2014. Utvalg og antall deltagere vil være det samme som under andre reisevaneundersøkelse. Regionrådet vil bli orientert om resultatene fra reisevaneundersøkelse 3 og evt. oppfølging og videre arbeid vil vurderes i forhold til disse.

På bakgrunn av reisevaneundersøkelsene vil det bli utformet en sluttrapport som vil bli presentert for regionrådet høsten 2014.

Prioriterte arbeidsoppgaver

I "Klimakur 2020", rapporten som beskriver tiltak og virkemidler for å nå norske klimamål mot 2020, er det nevnt tre virkemidler for å fremme sykling/gange. Det er:

- investering i sykkel- og gangveier
- skilting, informasjon, drift og vedlikehold av sykkel/gangvegnettet
- belønning for å sykle/gå

Prosjektet jobber med tiltak innenfor informasjon og holdningsskapende arbeid. Prosjektet har laget informasjonsbrosjyrer med kart over sykkel- og gangveier ved Moen Harestua og Bergerbakken skole. Det er også laget annet informasjonsmateriell i forbindelse med ulike aksjoner ved skolene. I tillegg jobber skolene med holdningsskapende arbeid, der FAU og elevråd er involvert, for å redusere biltrafikken til skolen.

For de privat/kommunalt ansatte gjennomføres det gå/sykkelkampanjer med belønningsordninger. I tillegg har prosjektet startet et samarbeid med Opplandstrafikk med markedsføring av eksisterende rutetilbud og billettilbud, tilpasning av rutetilbud og avganger og tilpasning av knutepunkt/holdeplasser.

En mer detaljert beskrivelse av tiltak finnes i milepælplan og aktivitetsplan i vedlagte prosjektbeskrivelse.

Vurdering:

Den største biltrafikken skapes lokalt og det må til en holdningsendring knyttet til bruk av privatbil over kortere distanser. Skal en kunne arbeide med dette må lokal bilbruk kunne dokumenteres og klimaeffekt av redusert bilbruk dokumenteres. Med tre gjennomførte reisevaneundersøkelser vil en ha opparbeidet lokal statistikk som kan brukes i videre arbeid med å redusere lokal biltrafikk etter at prosjektet er avsluttet sommeren 2014.

Resultatene fra reisevaneundersøkelse 2 gir grunn til å tro at det er områder det er mulig å oppnå resultater gjennom lokale tiltak, særlig mht. skolebarnkjøring. Oppfølging av skolene og samarbeid med FAU og elevråd er viktig for å få dette til.

En ser det også som viktig at kollektivtilbudet på Hadeland følges opp. Med utbygging av ny Rv4, endring av kjøremønster, knutepunkt og holdeplasser i forhold til bosetting og næringsutvikling vil kollektivtilbudet måtte markedsføres, tilpasses og utvides. Nylig igangsatt samarbeid mellom Opplandstrafikk og Gjøvikbanen vil på sikt kunne gi Hadelandsbefolkningen et helt nytt kollektivtilbud.

Det innstilles på at 200 000 som er avsatt til prosjektet i Regional handlingsplan for 2014, stilles til disposisjon.

Vedlegg til sak

**Prosjektplan Lokal
transport på Hadelan**

11/14 Klimapådriver Hadeland 2012-2015. Tildeling av partnerskapsmidler 2014

Arkivsak-dok. 12/01452-15
Arkivkode. ---
Saksbehandler Kristin Molstad

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	09.05.2014	11/14

Innstilling:

I tråd med vedtatt Regional handlingsplan for Hadeland 2014 bevilges 200 000 kr til prosjektet Klimapådriver Hadeland i 2014.

Saksdokumenter

Vedlagt

- Klimapådriver Hadeland – Prosjektplan 2014 Ja
- Søknad om skjønnsmidler til omstillings- og fornyingsprosjekt i kommunene 2014 Nei
- Regional handlingsplan for Hadeland 2014 Nei

Saksopplysninger:

Klimapådriver-prosjektet 2012-2015 skal motivere og tilrettelegge for at kommunene når målene som er nedfelt i klima og energiplanene. Prosjektleder skal også bistå med å revidere og samordne disse planene. Videre skal klimapådriver drive holdningsskapende arbeid og bidra til kunnskapsformidling og mobilisering for energi- og klimaarbeidet i lokalsamfunnet. Samarbeid med allerede eksisterende prosjekter og samarbeidspartnere i klima og energispørsmål er en viktig del av arbeidet. Prosjektet har en bred målgruppe som omfatter kommunens politikere og administrasjon, primærnæringen, skoleverket, næringslivsaktører, og innbyggere. Pådriverrollen skal prioriteres og prosjektet skal ha fokus på «å jobbe med det som virker».

Følgende visjon er utarbeidet for prosjektet:

«Hadeland – en region med vekt på livskvalitet, innovasjon og verdiskaping i takt med naturens bæreevne».

Viktige resultater første prosjektår er;

- Felles energisparekontrakt (EPC) er inngått for de tre kommunene på Hadeland
- Kommunene har etablert felles energirådgivning for innbyggere og næringsliv.
- Tre husbyggere på Hadeland er piloter for et Husbanken-finansiert prosjekt med formål om å fremme bruk av vedfyring og solenergi i et vannbårent system.

Det er satt opp følgende økonomiske ramme for prosjektet:

Finansiering (i 1000 kr)		
	2014	2015
Totalbudsjett	1 100 000	850 000
Egenandel komm	175 000	175 000
Skjønnsmidler fra FM	335 000	335 000
Partnerskapsmidler fra regionrådet	200 000	200 000
Fond/Tidligere bevilgninger	390 000	140 000

Budsjetterte tiltak og aktiviteter i 2014;

Tiltak	Tidspunkt	Budsjett
Videreutvikle energirådgivningstjenesten - Kampanjeperiode med energibefaring - Oljefri-kampanje - Informasjonsmøter - Klimaspydspiss-prosjekt - Informasjonsbrosjyrer	2014-2015	250 000
Elsykel-kampanje og el-sykelshow	Mai-sept 2014	80 000
Miljøfestival	Nov 2014	20 000
Forprosjekt Blakstadmodellen (Klimaspydspissprosjekt)	2014-2015	100 000
Informasjonsformidling under Hadelandsmessa (workshop/seminar)	Nov 2014	60 000
Miljøfyrtårn inspirasjonsforedrag	Aug 2014	10 000

Prosjektet fikk 150 000 kr i skjønnsmidler til omstillings- og fornyingsprosjekter fra Fylkesmannen i 2012 og 300 000 kr i 2013. Det er også i år sendt søknad til Fylkesmannen om skjønnsmidler til prosjektet.

Prosjektet har brukt 250.000,- mindre enn budsjetterte for 2013. Årsaken er at 2013 var prosjektets første hele driftsår hvor prosjektet skulle etableres og forankres. Tiltak som er gjennomført har i stor grad vært finansiert av kommunene selv. Det er lagt opp til konkretisering og høyere aktivitet i 2014 som også vil gjenspeiles i økonomisk forbruk

Prosjektleder vil være tilstede under behandling av saken for å orientere om arbeidet og svare på spørsmål.

Vurdering:

Å følge opp klimapådriverprosjektet, som ble gjennomført da kommunene på Hadeland var Grønne energikommuner, har vært et prioritert mål for regionrådet. Foreløpig er Hadeland den eneste regionen som har organisert energi- og klimaarbeidet på denne måten. Kommunenes erfaringer er at en regional klimapådriver bidrar til økt fokus og mer effektiv satsning på energi og klima i kommunene gjennom å yte bistand til kommunene, samt å være initiativtaker og fasilitator for å drive prosesser og aktiviteter på tvers av kommunegrensene.

Prosjektet består av flere delmål og tiltak som samlet kan bidra på veien mot målet. Energi- og klimaarbeid krever tverrfaglig samarbeid og at mange aktører arbeider i samme retning. Klimapådriverprosjektet handler derfor først og fremst om å mobilisere og tilrettelegge for at andre aktører utvikler langsiktig gode klima- og energiløsninger.

Prosjektet bidrar til å styrke og synliggjøring Hadelands visjon og posisjon som «grønn region» og er derfor et viktig bidrag i regionrådets arbeid for å gjøre Hadeland til «den mest attraktive tilflyttingsregionen på Østlandet for den som ønsker å leve i takt med naturens bæreevne».

I tråd med vedtatt Regional handlingsplan for Hadeland 2014 bevilges 200 000 kr til prosjektet Klimapådriver Hadeland i 2014.

Vedlegg til sak

**PROSJEKTMANDAT -
Klimapådriver Hadeland**

12/14 Orienteringssaker 9.mai 2014

Arkivsak-dok. 14/00281-3

Arkivkode. 026

Saksbehandler Vibeke Buraas Dyrnes

Saksgang	Møtedato	Saknr
Regionrådet	09.05.2014	12/14

Innstilling:

Sakene tas til orientering og følges opp slik man blir enige om under orienteringen

Orientering/ drøftinger:

- Nytt fra Fylkesmannen
- Nytt fra Oppland Fylkeskommune
- Regionrådets arbeidsform v/ Regionrådsleder Hilde Brørby Fivelsdal
- Et levedyktig og miljøvennlig sentrum på Harestua - Lunner Almennings rolle som samfunnsutvikler på Harestua v/ Fredrik Bärnholt
- Glasslåven som pilot/ demonstrasjonsbygg og mulig FoU prosjekt innen området bærekraftig ressursutnyttelse v/ Randi Eek Thorsen
- Lokale Energiutfordringer – muligheter og utfordringer fra Hadeland Energis ståsted v/Olav Stensli
- Erfaringer fra sol- og ved prosjektet på Hadeland, samt orientering om andre prosjekter fra Energiråd Innlandet v/ Gaute Gangås
- Kan Hadeland bli en nasjonal «Klimaspydspiss»? v/ Ingvild Kilen Rørholt – miljøorganisasjonen Zero
- Forprosjekt temapark for Randsfjorden v/ Kjetil Bjørklund – styreleder i Dokkadelta nasjonale våtmarksområde